

Nästa steg för en god och nära vård

Socialstyrelsen och SPAK i Dalarna
(specialiserad vård, primärvård, ambulans, kommun)

Onsdagen den 2 september kl.09:00 – 10:15

Socialstyrelsens arbete kring nära vård

Kontinuitet och tillgänglighet

Stödja utvecklingen av kontinuitet för invånaren och tillse en ändamålsenlig tillgänglighet

Styrning och ledning

Stödja och stärka förutsättningar för en effektiv styrning av vård och omsorg på systemnivå som bidrar till primärvården som nav

Samverkan och samordning

Stärka förutsättningar för samverkan inom och mellan verksamheter och mellan huvudmän och stärka samordningen mellan nationella aktörer i arbetet med omställningen

Bemanning och kompetens

Stärka förutsättningar för en resurseffektiv kompetensförsörjning och att säkra rätt bemanning och kompetens utifrån invånarens behov

Uppföljning och analys

Utveckla och stärka uppföljningen av omställningen till nära vård samt stödja regioner och kommuner i arbetet med uppföljning av nära vård

Nästa steg för en god och nära vård

Lagändringar från 1 juli 2026

- Förtydligande i HSL om att:
 - **region och kommun ska samverka** i planering och utveckling av hälso- och sjukvården (HSL)
 - primärvården ska tillgodose både **fysiska och psykiska vårdbehov** (HSL)
 - **medicinsk bedömning av läkare och sjuksköterska** ska erbjudas vid behov oavsett tid på dygnet i kommunal hälso- och sjukvård (HSL)
- Krav på att det ska:
 - finnas en **medicinskt ansvarig för rehabilitering** (MAR) i kommunen (HSL)
 - utses en **fast vårdkontakt i kommunen** om patienten begär det eller det inte är uppenbart obehövligt (PL)
- **Informationskravet stärks**
 - Patienten ska få information om sin fasta vård- och läkarkontakt samt hur de kan komma i kontakt med dessa och sina vårdenheter (PL)
- Termen Hemsjukvård ersätts av **hälso- och sjukvård i hemmet** (HSL, TvL)

Hälso- och sjukvårdsförordning 2017:80

- **Reglerade uppgifter för:**

- Medicinskt ansvarig sjuksköterska och medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR)
- Fast läkarkontakt för en patient som får kommunal hälso- och sjukvård
- Fast vårdkontakt för en patient som får kommunal hälso- och sjukvård

- Proposition 2025/26:216 *Stärkt medicinsk kompetens i kommunal hälso- och sjukvård*, från 1 augusti 2026

Socialstyrelsens arbete kring lagändringarna

Framtaget stöd:

- Socialstyrelsen.se – *Nästa steg för en god och nära vård*
- Meddelandeblad - *Primärvårdens uppdrag och ansvar tydliggörs och tillgången till medicinsk kompetens i kommunal hälso- och sjukvård stärks*
- Kunskapsguiden.se – *Fast vårdkontakt*

Kommande:

- Tydliggörande av ansvarsfördelningen mellan vårdgivare, verksamhetschef HSL, MAS och MAR i kommunen
- Stödmaterial för MAR
- Stödmaterial för Medicinsk bedömning i kommunal hälso- och sjukvård

Fast vårdkontakt i en kommun

- I kommunal hälso- och sjukvård
- Legitimation för ett yrke inom hälso- och sjukvården
- Samordningsansvar

Inkomna frågor om medicinsk bedömning av läkare och sjuksköterska vid behov dygnet runt

1. Innebär lagen att alla som är inskrivna i kommunal hälso- och sjukvård ska erbjudas bedömning dygnet runt oavsett insatsens omfattning? ex. endast läkemedelsgivning
2. Hur ska tröskelprincipen tolkas i den nya lagen? Gäller den vid kommunala hälso- och sjukvårdsinsatser?
3. Kan principen om likabehandling påverka vilka som ska erbjudas bedömning?

SPAK

Samverkan specialistvård, primärvård, ambulans och kommuner
Webinarie SoS 260902

Fredrik Berntsson Semb, omställningsledare, specialistläkare Allmänmedicin

Johanna Dalström, omställningsledare, överläkare Barn- och Ungdomsmedicin

Jonathan Wigert MAS Leksands kommun, kommunrepresentant SPAK

Omställning Hälso- och sjukvård

GOD OCH NÄRA VÅRD

Tillsammans för hälsa och livskvalitet

FÖREBYGGANDE

Vi främjar hälsa och förebygger ohälsa tillsammans.

PERSONCENTRERAD

Du är en aktiv partner i din vård och får stöd utifrån dina behov och förutsättningar.

TILLSAMMANS

Vi samverkar över gränser för en helhet som gör skillnad.

NÄRA

Vården finns nära dig – fysiskt, digitalt och i ditt sammanhang.

TRYGG

Du får trygg, säker och kontinuerlig vård som du kan lita på.

Rätt vård. På rätt plats. Tillsammans.

DÅLIG OCH AVLÄGSEN VÅRD

När vården är svår att få, svår att nå
och inte utgår från dina behov

LÅNGA VÄNTETIDER

Du får vänta länge på besked, behandling och uppföljning.

LÅNGT ATT RESA

Du måste resa långt för att få vård och uppföljning.

INTE UTFRÅN DIG

Vården ser inte hela dig och dina behov. Du får inte vara delaktig.

STÄNGDA DÖRRAR

Mottagningar stängs. Det är svårt att få tag på rätt hjälp.

TRYGGHET SAKNAS

Du känner dig ensam, osäker och inte sedd när du behöver vård.

Fel vård. På fel plats. För sent. Ensam.

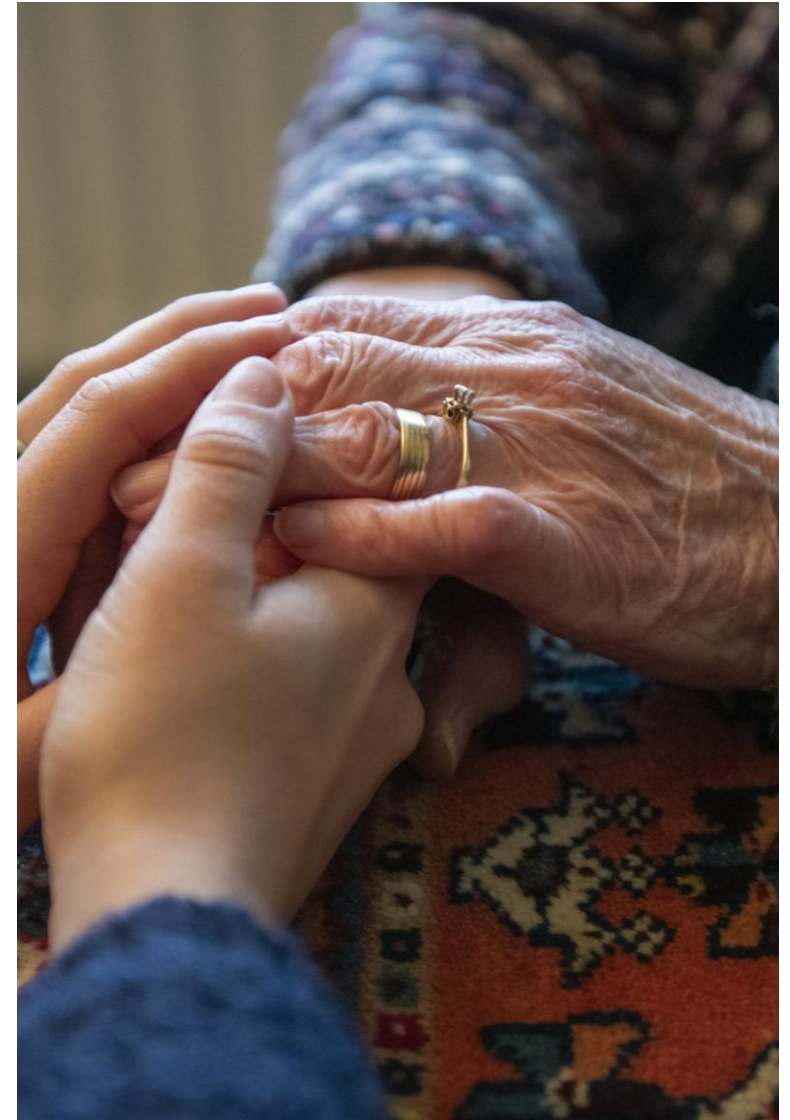
Omställningsdirektiv SPAK

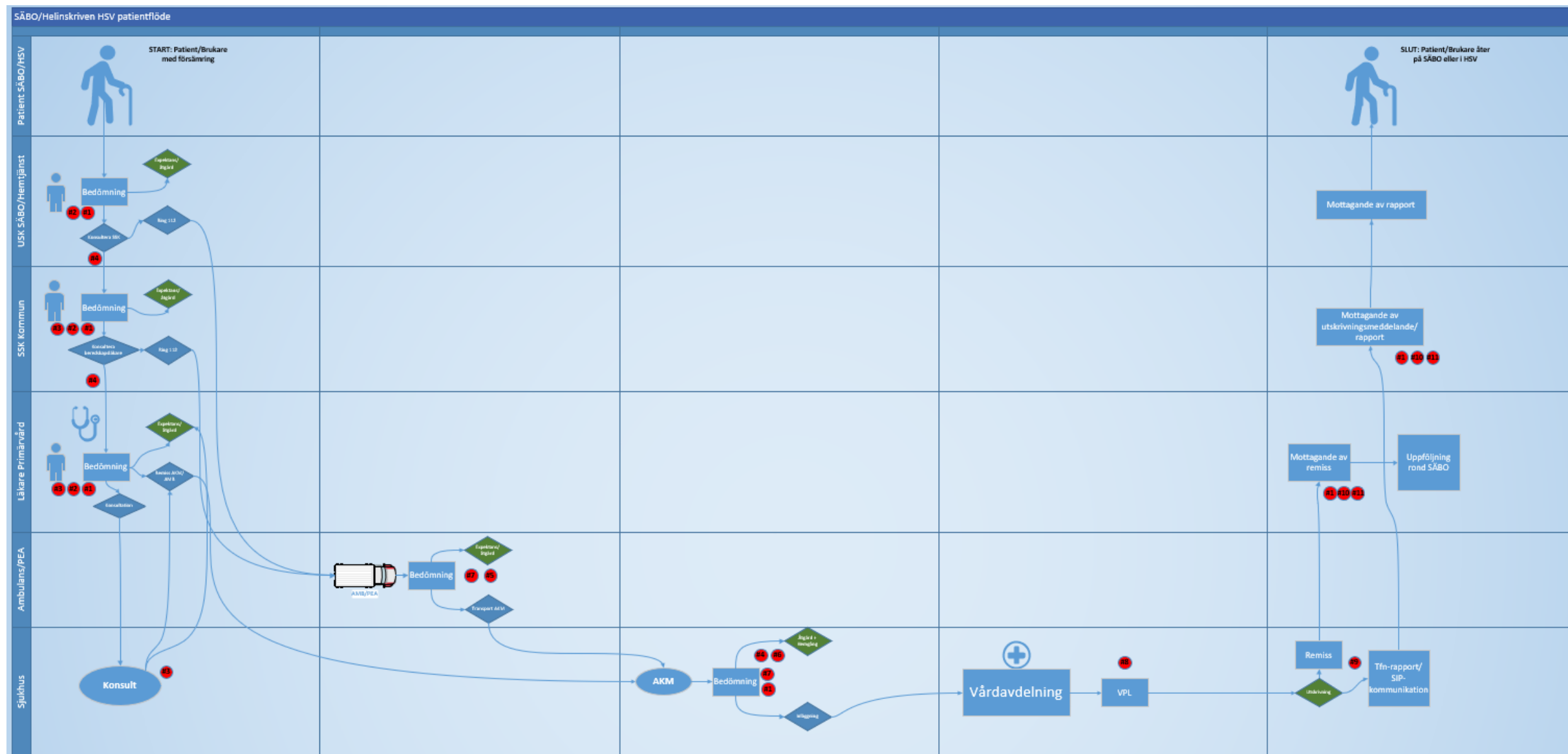
- **SPAK** = Samverkan mellan vårdaktörer i region och kommuner
 - Specialistvård Primärvård Ambulans Kommuner
 - Inkluderar alla patienter oavsett ålder & vårdbehov
 - Gruppen sköra äldre prioriterade
- ”Huvudsyftet är att **med patientens bästa i fokus** skapa en snabbare och effektivare samverkan mellan primärvård, specialiserad vård, ambulans och kommuner”

Fokus första året: sköra äldre

- Sköra äldre är särskilt utsatta i en komplex vårdapparat.
- Resurs – behov/demografi
 - Cirka 2700 boendeplatser inom SÄBO i Dalarna
 - Drygt 500 slutenvårdsplatser totalt.
 - Därtill många sköra äldre i ordinärt boende, med eller utan hemtjänst.
- Målbild: vården måste vara jämlik och möjlig med rimligt lika förutsättningar oavsett var man bor

Delrapport – åtgärdsförslag 1-2-3

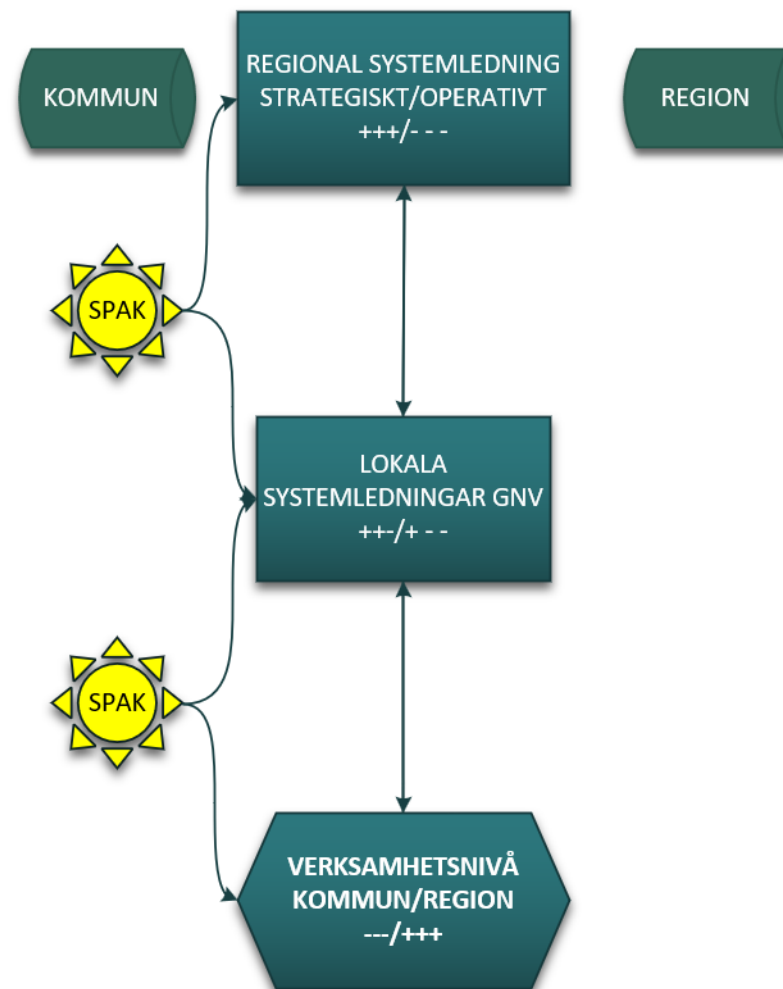
SPAK delrapport

<https://www.regiondalarna.se/contentassets/4c1ff99fc2924d059e03451606774482/6-delrapport-spak.pdf>

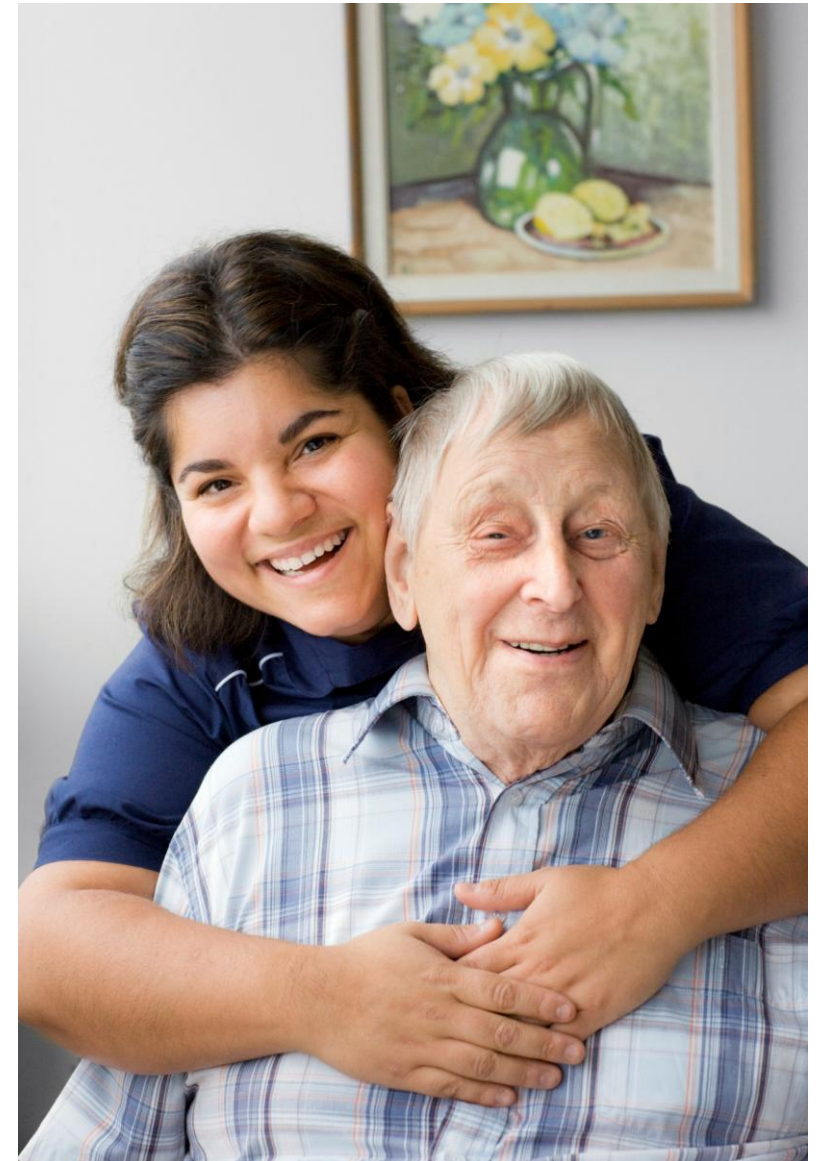
Omställning måste bli konkret

- Utmaningen = "God och nära vård" behöver omsättas i praktisk handling.
- Frågan är: hur kan jag och min verksamhet bidra utifrån de resurser vi faktiskt har?
- Fatta strategiska beslut **över** huvudmannagränser med patienten i centrum.
- Resursfördelning/förvaltning: inte antingen eller utan både och.

Kommunerna är en förutsättning

- Kommunerna var initialt en parentes i akronymen – men kan inte vara en parentes i omställningen.
- Starkt gensvar från kommunerna i Dalarna.
- Engagerade representanter från MAS-MAR-nätverket.
- Engagemanget och representationen växer.

Strategi möter praktik

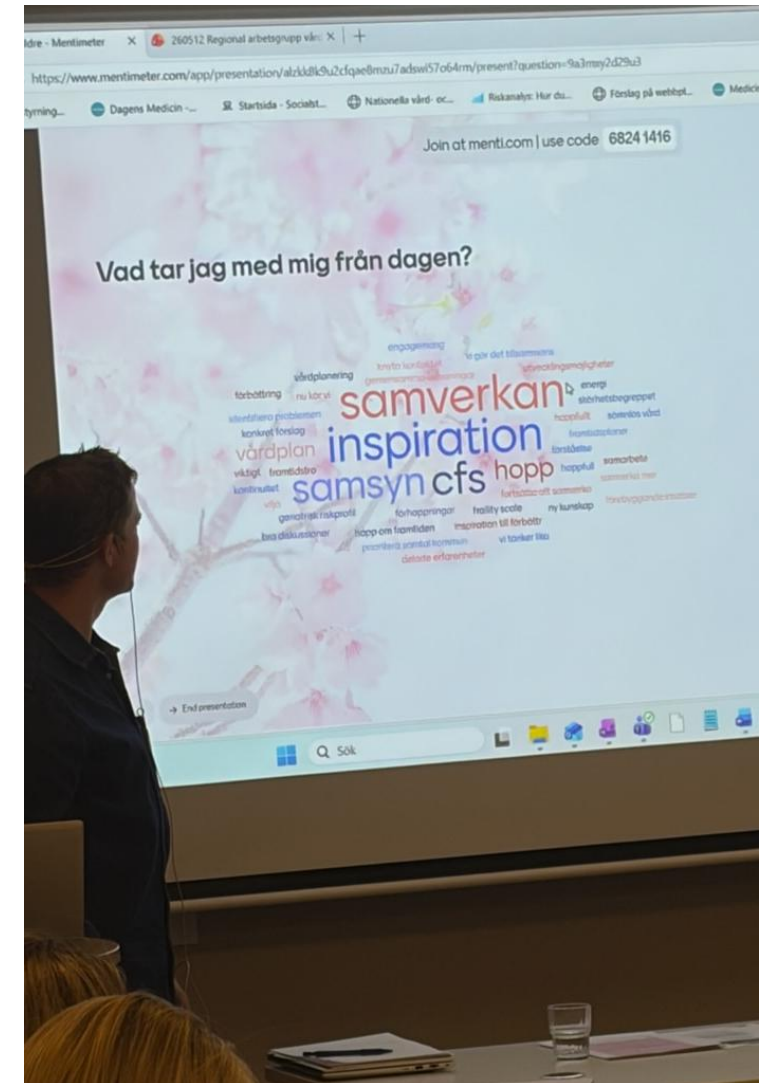
- MAS-MAR-MLA-dagen

Dagen gav deltagarna:

- Nya kontakter och stärkt samverkan
- Inspiration och nya perspektiv
- Ökad förståelse för roller och ansvar
- Konkreta idéer för fortsatt utveckling

”Vad kan vi gå hem och göra imorgon”:

- Prioritera telefonsamtal från hemtjänst till vårdcentral – förbättra tillgängligheten
- Skörhetsskattnig/skalor: gemensam definition, utbildning och sprida kunskap
- Läkemedelsautomater (digitalisering)
- Upprätta vårdplaner
- Upprätta ett telefonnummer till jour inom primärvården
- Genomföra regelbundna läkemedelsgenomgångar
- Använda Cosmic LINK – utbildning till medarbetare

Samlad reflektion från arbetsgrupp - framtid

- Fortsatt samverkan i nuvarande mötesform efterfrågas
 - Fortsatt starkt engagemang och höga förväntningar
 - Inspiration till fortsatt arbete
- Aktiv förvaltning av resurs!

RSS Dalarna: Regional handlingsplan God och Nära vård

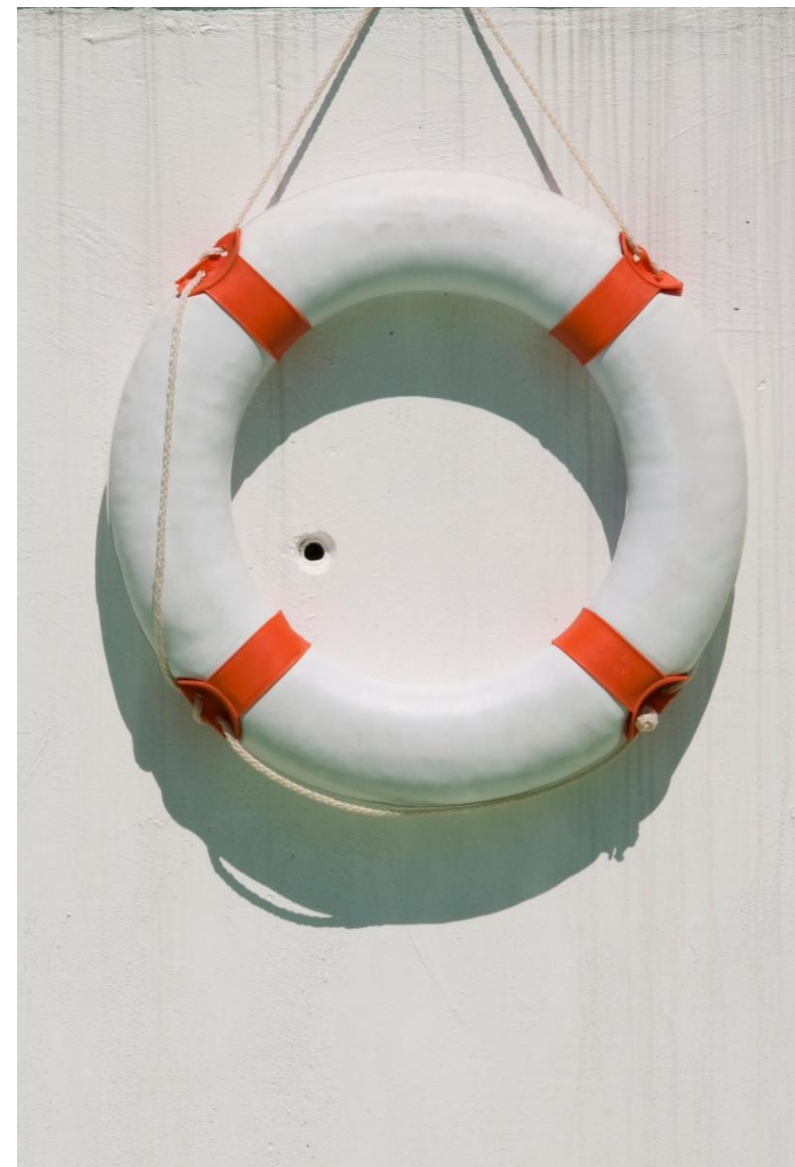
- Prioriteringar i samverkan fokusområde sköra äldre 2026-2030

[Regional handlingsplan GNV sköra äldre.pdf](#)

Hösten 2026 – från analys till handling

- Omsätta föreslagna förbättringsområden i konkreta handlingsplaner.
- Starkare och mer jämbördig struktur mellan region och kommun behövs – en gemensam styrgrupp.
- Omställningsledare på regionsidan behövs även på kommunsidan – tillsätta omställningsledare som övergripande representerar kommunerna.

Tack!

Fredrik.Semb@regiondalarna.se

Johanna.Dalstrom@regiondalarna.se

jonathan.wigert@leksand.se

Frågor att diskutera i grupp

- Vilka tankar väcker det arbetssätt som SPAK beskrev hos er?
- Finns det något ni skulle kunna ta till er för att utveckla er verksamhet?
- Vilka erfarenheter vill ni skicka med till andra?

cecilia.eriksson@socialstyrelsen.se